

Ο ΛΥΧΝΟΣ ΨΥΧΗΣ (Ματθ. 6, 22-33)

†ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ ΜΕΛΕΤΙΟΥ

(Διασκευή όμιλίας στον Παχυκάλαμο, στις 15/6/1980)

1. Ο «άπλοῦς ὀφθαλμός»

Ἄν κανείς προσέξει τό σημερινό Εὐαγγέλιο, φωτίζεται μιά γιά πάντα σέ ὄλη του τή ζωή. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός εἶπε: «Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστίν ὁ ὀφθαλμός». Σέ ἓνα σκοτεινό δωμάτιο δέν βλέπει κανείς ἀπολύτως τίποτα. Ἄν ὅμως βρεθεῖ ἐκεῖ ἓνα λυχνάρι, φωτίζει. Καί ἄν εἶναι φῶς ἠλεκτρικό, φωτίζει πολύ καλύτερα. Βέβαια καί μέ τά χέρια μπορεῖς νά ψηλαφήσεις μερικά πράγματα. Ἐνα κρεββάτι, μιά καρέκλα, τό ἴδιο τό λυχνάρι. Ἀλλά δέ θά μπορέσεις ποτέ νά ψηλαφήσεις τά γράμματα σ' ἓνα βιβλίο, ἢ μιά εἰκόνα.

«Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστίν ὁ ὀφθαλμός». Ὅτι εἶναι τό λυχνάρι γιά τό δωμάτιο, εἶναι τό μάτι γιά ὀλόκληρο τό σῶμα. Ὑπάρχει μάτι; Ὑπάρχει φῶς. Δέν ὑπάρχει; Ὅλα εἶναι μόνιμο σκοτάδι.

Ὅσο καί νά προσπαθήσουμε νά φανταστοῦμε τί σημαίνει τυφλός, δέν θά καταλάβουμε τίποτα. Γιατί; Ποῦ νά καταλάβουμε ἐμεῖς πού βλέπουμε τήν ὁμορφιά τῆς δημιουργίας τοῦ Θεοῦ τόν πόνο ἑνός ἀνθρώπου πού ποτέ δέν τήν εἶδε;

Ὅμως ἄλλα εἶναι ἐκεῖνα πού φωτίζουν τή ζωή μας καί τήν κάνουν ὁμορφη. Γι' αὐτό ὁ Κύριός μας, πρόσθεσε: «Προσέξτε, δέν εἶναι μόνο αὐτό τό μάτι πού ξέρετε. Ὑπάρχει καί ἓνα ἄλλο ἐσωτερικό. Τό ἐξωτερικό μάτι εἶναι σάν μιά φωτογραφική μηχανή. Τό μάτι τοῦ κακοῦ ἀνθρώπου καί τό μάτι τοῦ καλοῦ, τά ἴδια πράγματα βλέπει. Καί τό ἴδιο τά βλέπει. Ἀλλά ὑπάρχει καί ἓνα ἄλλο μάτι, τό ὁποῖο εἶναι διαφορετικό στόν καλό ἄνθρωπο.

«Ἐάν ὁ ὀφθαλμός σου εἶναι ἀπλοῦς, ὅλον τό σῶμα σου φωτεινόν ἔσται». Τί σημαίνει νά εἶναι ἀπλοῦς ὁ ὀφθαλμός σου;

Ἐμεῖς βλέπουμε ἓνα σωρό πράγματα. Σχηματίζουμε χίλιες δυό ιδέες. Ἀγαπᾶμε χίλια δυό. Ποθοῦμε περισσότερα. Μᾶς δεσμεύουν μερικά πάθη. Μᾶς ὑποδουλώνουν. Τά ἀγαπᾶμε. Τόσο πολύ ὥστε κλωτσᾶμε καί τήν ἀξιοπρέπειά μας. Μόνο τήν ἀξιοπρέπειά μας; Καί τόν πατέρα μας καί τήν μάνα μας. Ἐξ

αίτιας τῶν παθῶν μας τούς σκάζουμε κυριολεκτικά. Καί ταυτόχρονα μέσα μας ἔχουμε καί καλωσύνη.

Καί τήν ἀγαπάει κανείς τή μάνα του, καί τήν σκάζει. Εἶναι ἀπλοῦς ὁ ὀφθαλμός αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου; Ὁχι!

Καί θέλει νά κάνει τό σταυρό του, ἀλλά ὅταν φτάνει ὁ κόμπος στό χτένι γιά κάποια ἀμαρτία τόν ξεχνάει τόν Θεό.

Εἶναι ἀπλοῦς ὁ ὀφθαλμός αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου;

Ὁχι!

Νά τί σημαίνει ἀπλοῦς ὁ ὀφθαλμός: Ὅταν ὁ ἄνθρωπος, ἔχοντας νικήσει τά πάθη, ἔχοντας ἐλευθερωθεῖ ἀπό τίς κακές ἐπιθυμίες, τίς κακίες, μπορεῖ μέ ἐλεύθερο τό φρόνημά του, μέ ἐλεύθερη τήν ψυχή του, μέ εὐάγωγο τό σῶμα του νά εἶναι πάντοτε σύμφωνος μέ τό θέλημα τοῦ Θεοῦ, μέ τίς ἐπιταγές τῆς καλωσύνης καί ὄλων τῶν ἀρετῶν. Καί νά εἶναι σύμφωνος μέ τίς ἀξιώσεις πού ἔχουν ἀπό αὐτόν οἱ ἄλλοι, πού δέν εἶναι σκουπίδια, ἀλλά εἶναι ἐξ ἴσου ἔντιμοι καί ἐξ ἴσου ἀξιοί νά ζοῦν καλά ὅπως καί ὁ ἴδιος καί νά μήν θεωροῦνται ἀντικείμενα ἐκμετάλλευσης κανενός.

2. Μικρός ὁ κόπος. Μεγάλο τό κέρδος

Ἐάν λοιπόν ὁ ὀφθαλμός σου εἶναι ἀπλοῦς, τότε ὄλο τό σῶμα σου εἶναι φωτεινό. Ὅλη ἡ ζωή σου, ὅλα τά ἔργα σου εἶναι φωτεινά. Καί ὀλόκληρο τό σῶμα σου εἶναι φωτεινό. Ἐχει μεγάλο βάθος αὐτή ἡ κουβέντα τοῦ Χριστοῦ.

Θυμηθεῖτε πόσα πράγματα στό σῶμα μας εἶναι σκοτεινά, ἐπειδή δέν εἶναι ὑποταγμένα στό θέλημα τοῦ Θεοῦ. Καί θά καταλάβετε τί σημαίνει: «ἐάν ὁ ὀφθαλμός σου εἶναι ἀπλοῦς, ὄλο τό σῶμα σου εἶναι φωτεινό». Καί ἀντίθετα: «Ἐάν ὁ ὀφθαλμός σου εἶναι πονηρός, τότε ὄλο τό σῶμα σου εἶναι σκοτεινό».

Μήπως χρειάζεται πολλή ἐπεξήγηση τί σημαίνει πονηρό τό μάτι;

Πονηρό εἶναι τό μάτι ὅταν κοιτάζει ὑπόπτα, μέ κακία καί μέ μῖσος.

Ἀλλά καί ὅταν κυττάζει μέ φιληδονία καί μέ σαρκικό φρόνημα.

Ἐρώτημα: Εἶναι σ' αὐτές τίς περιπτώσεις τό σῶμα σκοτεινό ἢ δέν εἶναι; Πόσο σοφά ἢ μᾶλλον πόσο φωτιστικά μᾶς τό λέγει ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς

Χριστός. Καί προσθέτει: «Θέλετε νά φτάσετε σ' αὐτή τήν ωραία κατάσταση νά εἶναι τό μάτι σας ἀπλό; Νά μήν εἶναι πονηρό; Ἀρχίστε νά κόβετε τά πάθη σας». Τό πρῶτο πάθος πού ἀπασχολεῖ ὅλες τίς ἡλικίες κι ὄλους τούς ἀνθρώπους, εἶναι ἡ διάθεση νά μαζεύουν. Γιατί τό μέσον πού ἐξυπηρετεῖ ὅλα τά ἄλλα πάθη, εἶναι «τό ψιλικό ὄξύ» πού λέμε.

Γι' αὐτό εἶπε ὁ Χριστός: «Μή θησαυρίζετε θησαυρούς ἐπί τῆς γῆς».

Προσέχτε! Μήν κολλᾶτε τήν καρδιά σας στά ἐπίγεια. Ἐάν τήν κολλήσετε σ' αὐτά σιγά-σιγά τό μάτι σας θά γίνει πονηρό. Θά ξεφύγει ἀπό τήν ἀπλότητα. Ἄλλά ἡ ἐντολή: «μή θησαυρίζετε θησαυρούς ἐπί τῆς γῆς», εἶναι λιγάκι δύσκολη, γιατί τό ἐρώτημα εἶναι:

-Καλά. Ἄν δέν ἔχω χρήματα πῶς θά ζήσω; Τό χρήμα κυβερνάει τόν κόσμο.
Ἔτσι καί δέν ἔχεις μέ τί θ' ἀγοράσεις τό ψωμί σου;

Ἐπειδή ἔτσι σκεπτόμαστε γι' αὐτό ὁ Κύριος, μᾶς ἐπεξηγεῖ:

«Οὐχί πλεῖον ἐστι ἡ ψυχὴ τῆς τροφῆς καί τό σῶμα τοῦ ἐνδύματος»;

Τί θέλει νά πεῖ; Δέν εἶναι μεγαλύτερη καί δέν ἔχει πιό μεγάλη σημασία ἡ ζωὴ ἀπό τό φαί; Καί τό σῶμα ἀπό τό ροῦχο; Τί θά προσέξεις περισσότερο. Τό φαί ἢ τήν ζωή; Τό ροῦχο ἢ τό σῶμα;

Ἔχετε δεῖ ποτέ σας ἄνθρωπο πού νά τρώει δηλητήρια, ἐπειδή εἶναι νόστιμα; Θά πεῖτε ἔχουμε. Βλέπουμε ἀνθρώπους πού τρῶνε τέτοια πράγματα καί πεθαίνουν. Ἄλλά τί εἶναι; Εἶναι ἀνόητοι. Γιατί; Δέν ἔχουν βάλει σωστή τάξη μέσα στό μυαλό τους. Δέν ξέρουν τί ἔχει μεγαλύτερη ἀξία. Δέν ἔχουν κάνει ὅπως λέμε πρόγραμμα προτεραιότητος. Ἔχετε δεῖ ἄνθρωπο νά κυττάζει πιό πολύ τά ροῦχα ἀπό τό σῶμα του; Βεβαίως. Ἄλλά τί εἶναι αὐτοί οἱ ἄνθρωποι; Δέν στέκουν καλά στό μυαλό. Καί οἱ ἴδιοι τό καταλαβαίνουν. Τό φωνάζει ἡ συνείδησή τους.

Ἔχουν πέσει σέ μιὰ κατάσταση διανοίας καί νοός ἀξιοθρήνητη καί δέν ξέρουν νά μοιράσουν δύο γαϊδουριῶν ἄχυρα. Καί νά καταλάβουν πόσο πρέπει νά δώσουν στό καθένα καί γιατί.

Ὁ Χριστός μέ τό Εὐαγγέλιο αὐτό μᾶς λέγει: «Προσέξατε. Ἡ ζωὴ δέν εἶναι τόσο ἀπλῆ ὅσο φαίνεται. Εἶναι πολυσύνθετη. Ἔχει χίλιες δυό μορφές. Χίλιες δυό ἐκδηλώσεις. Καί πάνω ἀπ' ὅλα, αὐτά πού πρέπει νά κυβερνήσεις καί νά ἀξιολογήσεις σωστά δέν εἶναι μόνο τά ἐπίγεια, ἄν θέλεις νά βαδίσεις καί καλά. Ὑπάρχουν τά ἐπουράνια. Γιά φανταστεῖτε: ἔχουμε ἓνα μαθητή, ὁ ὁποῖος τήν ὥρα πού ἔπρεπε νά διαβάσει, λέει: «Δέ βαριέσαι, τό πενταράκι μου θά τό πάρω. Ἐγώ εἶμαι ἔξυπνο παιδί» Καί πάει συνεχῶς καί παίζει ποδόσφαιρο στοὺς δρόμους. Στό τέλος, θά τό πάρει - δέν θά τό πάρει τό πενταράκι - ἀλλά πόρτα

του Πανεπιστημίου δέν θά δεῖ.

Ἔνα ἄλλο παιδί ἰδρώνει κάθε μέρα πάνω στήν καρέκλα. Τί κάνει;

«Καταστρέφει» τά νειάτα του, τή στιγμή πού τό ἄλλο τά «χαίρεται». Λέμε ὅτι τά «καταστρέφει», γιατί δέν παίζει ὅλη τήν ὥρα, δέν κλωτσάει, δέν κάνει μαγκιές. Ἄλλά ἔρχεται ἡ ὥρα πού θά εἶναι πέντε σκαλιά παραπάνω ἀπό τόν ἄλλον καί θά λέγει: «Δόξα σοι ὁ Θεός, πού τότε τό κατάλαβα ὅτι ἦταν καλύτερα νά μήν τρέχω στούς δρόμους, γιατί τώρα ἀπολαμβάνω». Καί θά ἀπολαμβάνει σέ ὅλη του τή ζωή.

3. Ὁ Θεός μᾶς τραβᾷ κοντά του

Πρέπει στή ζωή μας νά βάλουμε τάξη καί πρόγραμμα. «Ζητεῖτε», λέει, «πρῶτον τήν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καί τήν δικαιοσύνην αὐτοῦ». Γιατί; Διότι εἶναι τό σπουδαιότερο ἀπό ὅλα.

«Τί θά ὠφελήσει τόν ἄνθρωπον ἂν κερδίσει τόν κόσμον ὅλον καί ζημιωθεῖ τήν ψυχήν αὐτοῦ. Τί θά δώσει ὁ ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα γιά τήν ψυχή του;» Ὑπάρχει ἄνθρωπος στόν κόσμο πού τοῦ ζητᾶνε νά πληρώσει ἕνα χαρτόσημο, γιά νά τοῦ δώσουν δύο ἑκατομμύρια καί θά τσιγκουνευτεῖ τό χαρτόσημο; Ἔστω κι ἂν δέν ἔχει δεκάρα γιά τό χαρτόσημο, δέν θά πάει νά καταξευτελίσει τόν ἑαυτό του πέφτοντας στά πόδια κάποιου ἄλλου νά τοῦ δώσει μισό εὐρώ γιά τό χαρτόσημο;

Λέγει ὁ Κύριος: Ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ εἶναι πολυτιμότερη ὄχι ἀπό ἕνα καί δύο ἀλλά ἀπό ὅλα τά ἑκατομμύρια τοῦ κόσμου αὐτοῦ. Γιατί «Τί ὠφελήσει ἄνθρωπον ἂν κερδίσει τόν κόσμον ὅλον καί ζημιωθεῖ τήν ψυχήν αὐτοῦ».

Αὐτό τό τελευταῖο εἶναι τό μεγάλο φῶς γιά τή ζωή μας. Ὅλα τά ἄλλα μᾶς τά εἶπε ὁ Κύριος γιά νά μᾶς βοηθήσει νά καταλάβουμε τή μεγάλη σημασία πού ἔχει τό: «ζητεῖτε πρῶτον τήν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καί τήν δικαιοσύνην αὐτοῦ» Τώρα λοιπόν τί καταλαβαίνουμε;

Ὅτι τότε μόνο τό μάτι σου γίνεται ἀπλό, ὅταν ἔχεις σωστή τοποθέτηση ἀπέναντι τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Καί ὅτι τότε μόνο τό μάτι σου γίνεται πονηρό, ὅταν ἔχεις λάθος τοποθέτηση ἀπέναντι τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Ἄν τή ζητᾶς «πρῶτον τήν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καί τήν δικαιοσύνην

αὐτοῦ», τότε σιγά-σιγά τό μάτι θά γίνει ἀπλό. Καί ἡ ζωή σου θά γίνει γλυκειά, ὁμορφή, ἐνοποιημένη, ὑποταγμένη στό θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἀγία.

Ἄν δέν ζητᾶς «πρῶτον τήν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ», ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ ποτέ δέν θά σέ ἀφήσει. Γιατί;

Γιατί ὁ Θεός εἶτε τόν θέλουμε, εἶτε δέν τόν θέλουμε εἶναι κοντά μας.

Καί κάθε φορά πού ἀμαρτάνουμε, ἀπλώνει τό χέρι του καί μᾶς τραβάει τό αὐτί. Τόσο, ὅσο νά τό καταλαβαίνουμε καλά. Ὁ ἄνθρωπος, ὅσο καί ἄν γλυκαίνεται ἀπό τήν ἀμαρτία, ἐπειδή ὁ Θεός τοῦ τραβάει τό αὐτί, «σκάζει» ψυχικά. Μήπως κάνουμε λάθος;

Ὅλοι ἔχουμε κάνει ἀμαρτίες μικρότερες καί μεγαλύτερες. Καί ξέρουμε, πώς ὁ Θεός τραβάει τό αὐτί, τήν ὥρα πού κάνουμε τήν ἀμαρτία. Γιατί ὅταν κάνουμε τήν ἀμαρτία, ἀπό ἐκείνη τή στιγμή, τό μάτι μας παύει νά εἶναι ἀπλό καί ἡ ψυχική μας διάθεση παύει νά εἶναι ἐνοποιημένη. Καί τό σῶμα μας καί ὀλόκληρη ἡ ζωή μας παύουν νά εἶναι φωτεινά.

Γιατί μᾶς τό τραβάει τό αὐτί ὁ Θεός ἀδελφοί;

Ὅχι γιά τιμωρία. Ἄλλά γιά νά συναισθανθοῦμε. Γι' αὐτό ἀκριβῶς, «τό τράβηγμα τοῦ αὐτιοῦ», εἶναι ἡ μεγαλύτερη εὐεργετική πράξη πού κάνει ὁ Θεός στόν ἄνθρωπο, κάθε φορά πού ὁ ἄνθρωπος ἀνοίγει τό ρυπαρό του στόμα καί, μέ τήν κακή πράξη του, φτύνει τόν Θεό καί τόν καταπατεῖ.

Ὁ Θεός ὅμως ζητεῖ τήν ἐπιστροφή μας. Καί μέ τόν τρόπο του αὐτό μᾶς λέγει: «Συνέλθετε καί ζητεῖτε πρῶτον τήν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καί τήν δικαιοσύνην αὐτοῦ». Τά ἄλλα ὅλα ὁ Θεός τά ἔδωσε στόν κόσμον τόσο πλούσια ὥστε θά τά ἀποκτήσετε.

Ὅπωςδήποτε θά βρῆτε καί λίγα χρήματα γιά νά ζήσετε ἅμα ἐργαστεῖτε.

Ὅπωςδήποτε θά ἀποκτήσετε καί κάποια ἀγαθά.

Ὅπωςδήποτε θά ἀπολαύσετε κάτι ἀπό τόν κόσμον.

Ἀλλά ζητώντας «τήν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ πρῶτον» καί ἡ ἐπίγεια ζωή σας θά γεμίσει χαρά καί στήν ἐπουράνια χαρά θά γίνετε μέτοχοι καί στήν αἰωνιότητα ὀλόκληρη μαζί μέ ὅλους τούς ἀγίους. Ἀμήν.-